
Omfattende om helsefaglig forskning

BOKOMTALER

Dette er en imponerende bok både i ansats, bredde og kvalitet. Faktisk kan man si at mange av dem som "betyr noe" i dansk medisinsk forskning i en viss grad har bidratt. Og siden dette er 5. utgave, må det bety at de foregående utgaver både har funnet et marked og hatt betydning for forfattere, redaktører og lesere. I forordet står følgende: "Siden utgivelsen av den 4. utgave som kom for ca. 10 år siden, har utviklingen vært så rivende og så bredspektret at mange kapitler har måttet rekonstrueres og nye tilføyes. Det har uunngåelig ført til en omfangsforøkelse og til nydannelser og utbygninger, spesielt innenfor biologiske metoder på molekylært og cellulært plan og innenfor humanistiske

og samfunnsvitenskapelige metoder.” For sine drøyt 700 sider til tross, dette er ”eine kurze Einführung” i den medisinske forskningsverden. Boken dekker på ulik måte ”alle” relevante områder av den helsefaglige.

Likevel kan det ikke legges skjul på at boken fra starten av var bygd opp omkring biostatistikkfaget, og dette kapitlet opptar alene rundt 100 sider. Og i tråd med dagens utvikling følges det opp med et kapittel om metaanalysenes begrep og metoder. Alle de øvrige av bokens i alt 30 kapitler er naturlig nok langt kortere, men tar opp emner som strekker seg fra problemformulering og forsøksplanlegging, forskningsveiledning, finansiering, presentasjon av forskningsresultater, etikk, uredelighet, kvalitative metoder, helsepsykologiske metoder, helsetjenesteforskning, epidemiologi, klinisk kontrollerte forsøk, klinisk farmakologisk og annen klinisk forskning til metoder i molekylær biologi, cellebiologi og genetisk epidemiologi. Kapitlet om forskningsfinansiering omtaler selvsagt danske forhold, men kan sikkert ha interesse når man sammenlikner med våre egne, til glede for noen og til gremmelse for andre. De forskningsetiske komiteer er annerledes organisert enn i Norge, bl.a. med en nasjonal komité som forskere kan anke ev. lokale avslag inn for. Diskusjonen om en tilsvarende ordning i Norge kan være på vei. Det er også interessant at det er egne kapitler om litteratursøking på den ene siden og bibliometri på den andre.

Kritikere av boken vil sikkert kunne hevde at hvert kapittel isolert sett bare dekker en liten flik av det enkelte fagfelt. F.eks. er epidemiologi-kapitlet på 35 sider. Det er selvsagt en begrensning som en bok med en så omfattende ambisjon må avfinne seg med, men her har redaktørene tydelig gjort sitt valg. Det vil også kunne hevdes at de kvantitative forskningsmetodene har fått en langt mer omfattende plass enn de kvalitative og helsepsykologiske metoder som henter sin tradisjon fra de samfunnsvitenskapelige fagområder. Det samme kan sies om kapitlene om helsetjenesteforskning og forebyggende forskning.

Er dette en bok for de spesielt interesserte? Både ja og nei. En kollega som har ansvaret for forskerkursene ved Det medisinske fakultet i Trondheim, har i hvert fall uttalt at den er midt i blinken for innføringskurset for våre doktorgradskandidater. Men den vil også egne seg som basisbok for medisinstudenter som skriver obligatorisk hovedoppgave og for alle spesialistkandidater dersom sentralstyrets vedtak om obligatorisk kurs i vitenskapsteori og etikk settes ut i livet. Det er en bok som belyser det håndverk som medisinsk forskning i realiteten er. Slik sett vil den kunne gi noe til alle leger og andre helsearbeidere som vil søke bak forskningens mytiske slør. Prisen kan virke prohibitiv, men om den ikke utkommer oftere enn tilfelle er nå, forsvarer boken utgiftene. Og den ruver godt i bokhyllen.

Geir Jacobsen

Det medisinske fakultet

Norges teknisk-naturvitenskapelige

universitet

Publisert: 20. mai 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 4. juni 2026.